

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/dodatki-historyczne-do/92463,Oni-ida-przez-nasza-pamiec-Dodatek-historyczny-IPN-do-miesiecznika-wSieci-Histor.html>
28.02.2026, 00:19

Oni idą przez naszą pamięć. Dodatek historyczny IPN do miesięcznika „wSieci Historii” nr 3-4/2020

10.03.2020

w numerze :

- Jarosław Szarek, *Oni idą przez naszą pamięć*
- Sławomir Kalbarczyk, *Zbrodnia katyńska*
- Paweł Sztama, *Janina Lewandowska – kobieta z Katynia*
- Witold Wasilewski, *Na początku była zmowa milczenia*
- Witold Wasilewski, *Niemiecki dowód sowieckiej zbrodni z USA*
- Jan Strękowski, *Kłamstwo i prawda*
- Sebastian Ligarski, *Pamięć o Katyniu w Polsce Ludowej*
- Grzegorz Majchrzak, *Komitet Katyński*

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

wSIECI HISTORII

„Oni idą przez naszą pamięć”

Katyń – symbol komunistycznego ludobójstwa, dokonanego przed 80 laty na prawie 22 tys. polskich oficerach i więźniach – porusza do dziś. Józef Czapski nazwał go „zbrodnią nad zbrodniami”, a przecież XX w. przyniósł bardziej masowe i okrutne mordy. Jednak Katyń pozostaje wyjątkowy w kilku wymiarach

O fiary stanowiły elitę niepodległościową państwa polskiego. Jakże wielu z nich brało udział w zmaganiach o niepodległą Polskę w latach 1914–1921, nierzadko rodzinne tradycje wiodły przez powstańcze zmagania XIX w. i jeszcze dalej. Pozostałe po nich stopy Krzyży Virtuti Militari, Walecznych, Niepodległości ilustrują, kim byli i czym dla nich była Niepodległość.

Mordowano ich strzałem w tył głowy w piwnicach, nad leśnymi dołami, bo pozostali wierni Polsce. Nie zdradzili jej. Oprawcy – przedstawiciele władz Związku Sowieckiego – napisali wprost

— Jarosław Szarek —

w decyzji o ich zgładzeniu, iż każdy z nich oczekuje tylko wolności, aby podjąć walkę z władzą sowiecką, które są wrogami „nierokującymi poprawy”. Przejmująco wyraziły to dzieci Gustawa Szpilewskiego. Na symbolicznej mogile katyńskiej złożyły szarfę: „Dziękuję Ci, TATUSIU, że nie poszedłeś na współpracę”. Bo Katyń był po to, aby Polskę złać, by była niezdolna do niepodległego istnienia, do walki i czynu, aby nie brakło idących na współpracę, aby uczynić ją „jak najpodrzedniejszą” – pisał Czap-

ski, autor „Wspomnień starobielskich”. A taką budowano potem przez dekady!

Z Katyniem nierozdzielnie związane było kłamstwo. Od dnia odkrycia mogił. Niekiedy odzywa się i dziś. Sprawcy przez lata robili wszystko, by nikt nie poznał prawdy, zaprzęgli też w nie wolny świat. Wszyscy wiedzieli, że sprawcą ludobójstwa jest Związek Sowiecki, ale rządy państw zachodnich, milcząc, stały się współwinnymi.

Katyń niesie jednak również nadzieję. Prawda zwyciężyła, mimo że na straży kłamstwa stały potężne siły. Powraca „Rozstrzelana Armia”, a wraz z nią wraca Polska niepodległa. ■

**ECHA
KATYNIA**
MIĘDZYNARODOWY
FESTIWAL FILMOWY
O TOTALITARYZMACH

W ramach Międzynarodowego Festiwalu Filmowego „Echa Katynia” prezentowane będą filmy fabularne, dokumentalne oraz reportaże twórców z całego świata. Chcemy stworzyć przestrzeń, w której będziemy rozważać zagadnienie totalitaryzmu w wielu aspektach.

Oprócz seansów filmowych ważnym składnikiem festiwalu będą spotkania tematyczne z reżyserami, producentami, historykami oraz ludźmi kultury i sztuki.

WSTĘP BEZPŁATNY!

23–26 kwietnia 2020 r.
KINO MURANÓW

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Pliki do pobrania

[Dodatek historyczny IPN do miesięcznika „wSieci Historii” nr 3-4/2020 \(pdf, 13.55 MB\)](#)